

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	44413
Nom	Investigació en llengua: Perspectives diacròniques
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	5.0
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2207 - M.U.Invest.Llengües i Literatures	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2207 - M.U.Invest.Llengües i Literatures	2 - Investigació avançada en llengües i literatures	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
TEODORO PERIS, JOSÉ LUIS	145 - Filologia Clàssica

RESUM

Aquesta assignatura, de caràcter optatiu, forma part del mòdul Investigació avançada en llengües i literatures i introduirà els estudiants en aspectes avançats de la investigació en llengua atenent a la perspectiva diacrònica. L'objectiu de la primera part de l'assignatura, "Genealogia i evolució de les llengües", és familiaritzar l'estudiant amb un aspecte molt concret de la Lingüística diacrònica: les fases no directament documentades d'una llengua o *continuum* lingüístic, per la qual cosa en molts casos es prestarà especial atenció per antonomàsia als estadis originaris d'una entitat lingüística o de determinats aspectes d'aquesta. La segona part de l'assignatura, "Naturalesa dels canvis lingüístics", se centrarà a analitzar els canvis fonològics i morfològics, prenent com a base exemples de diferents llengües i partint de models teòrics actuals com ara la teoria de l'optimitat, la lingüística cognitiva o la morfologia natural.

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No s'han especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Específiques:

Haver assolit competències que permeten entendre l'exposició oral de continguts científics, llegir textos científics i literaris de tota mena i no adaptats, així com gestionar la bibliografia recomanada.

2207 - M.U.Invest.Llengües i Literatures

- Adquirir interès per fomentar, en conceptes acadèmics i professionals, l'avanç científic, social i cultural d'una societat basada en el coneixement en l'àmbit de les llengües i literatures.
- Capacitat de concebre, dissenyar i posar en pràctica un procés d'investigació en l'àmbit de les llengües i les literatures amb serietat i rigor científic.
- Poder contribuir a través de las monografías, trabajos de análisis y, principalmente, del Trabajo de fin de Máster, a ampliar las fronteras del conocimiento desarrollando un corpus que pueda merecer su publicación.
- Desenvolupament del compromís ètic, centrant-se en aspectes com ara la igualtat de gènere, la igualtat d'oportunitats, els valors de la cultura de pau i els valors democràtics i els problemes mediambientals i de sostenibilitat, així com el coneixement i l'apreciació de la diversitat i la multiculturalitat.
- Adquirir les metodologies adequades per a la investigació científica en llengües i literatures.
- Capacitat per localitzar, manejar i sintetitzar informació bibliogràfica especialitzada, tant en les llengües objecte del màster com en altres llengües modernes, ja siga en biblioteques o arxius físics o virtuals.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.

- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

- Localitzar, jutjar i contrastar bibliografia pertinent a un tema assignat
- Analitzar i valorar les diferències entre llengües en els distints nivells de descripció lingüística
- Analitzar i valorar fenòmens derivats del contacte entre llengües
- Identificar corrents de la lingüística sincrònica i diacrònica
- Identificar i explicar les relacions de parentiu entre llengües
- Desenvolupar procediments de reconstrucció

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Genealogia i evolució de les llengües

1. Hipòtesis sobre l'origen del llenguatge
  - a. Els orígens mítics i primeres especulacions filosòfiques
    - i. La llengua adàmica. La maledicció de Babel. Mitologia bíblica.
    - ii. Mitologia indoeuropea i primeres especulacions filosòfiques sobre l'origen del llenguatge
  - b. Diversos enfocaments moderns sobre l'origen del llenguatge
    - i. Teoria de la discontinuïtat i teoria de la continuïtat
    - ii. Hipòtesi monogenètica i hipòtesi poligenètica
  - c. Lingüística evolutiva i lingüística comparativa
    - i. Panorama històric
    - ii. Mètodes de reconstrucció. Paleontologia lingüística. Glotocronologia
2. Famílies lingüístiques
  - a. Distribució i classificació
  - b. Llengües naturals
    - i. Distribució geogràfica
    - ii. Superfamílies proposades
    - iii. Criolls, pidgins, llengües franques.
  - c. Llengües artificials:
    - i. Llengües artístiques i privades
    - ii. Llengües experimentals
    - iii. Llengües auxiliars

2. Naturalesa del canvis lingüístics

- 2.1. El canvi fonològic
  - 2.1.1. Introducció: modalitats del canvi fonològic i teoria de l'optimitat
  - 2.1.2. La síl·laba com a motor del canvi
  - 2.1.3. El sistema com a motor del canvi
  - 2.1.4. Canvis en la intersecció de nivells
2. El canvi morfològic

- 2.2.1. Modalitats del canvi morfològic
- 2.2.2. La morfologització de regles fonològiques
- 2.2.3. Lanalogia
- 2.2.4. La gramaticalització i la reanàlisi

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	32,50	100
Estudi i treball autònom	92,50	0
TOTAL	125,00	

METODOLOGIA DOCENT

Les classes consisteixen bàsicament en l'exposició de temes i materials (MD1). Es proposaran moltes qüestions particulars científiques relacionades amb la matèria exposada i els estudiants seran convidats a participar en la resolució conjunta dels problemes, bé en el moment de la classe, bé oferint-los uns dies o setmanes per a investigar-los (MD2). Les propostes i respostes ofertes són públicament debatudes a classe i s'analitzen els possibles encerts o errors realitzats durant el procés investigador (MD5).

Entre les activitats no presencials, a banda de la preparació de les classes, la resolució de problemes i de l'estudi per a les proves d'avaluació, els estudiants redactaran un resum crític d'un dels articles que proposaran els professors (MD4).

Els professors i els estudiants podran fer servir l'Aula Virtual i el correu electrònic com a mitjà per comunicar canvis, detalls sobre les pràctiques, etc. No obstant això, es recomana preferentment l'assistència a les tutories presencials per tractar qüestions o dubtes de caràcter individual o específic (MD8).

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'aprenentatge de l'estudiant es durà a terme a partir de dos elements:

- a) L'avaluació de l'assistència i la participació activa en classe, dividida en dos conceptes (SE1):
  1. En primer lloc, s'avaluarà l'assistència i la implicació dels estudiants en el desenvolupament de la classe (fins al 40%).
  2. En segon lloc, els estudiants podran realitzar opcionalment un qüestionari o prova escrita sobre els continguts de l'assignatura (fins al 40%).

b) L'avaluació del resum crític d'un dels articles proposats pels professors de l'assignatura (SE2; fins al 20%).

Excepte la valoració de l'assistència i la implicació dels estudiants en el desenvolupament de la classe, tots els elements són recuperables en la segona convocatòria.

Resum de l'avaluació:

Proves de l'avaluació	% sobre final
a) Participació activa en classe: 1. Assistència i implicació en classe (40%) 2. Prova escrita sobre les qüestions tractades en classe (40%)	80%
b) Avaluació d'un treball escrit: resum crític d'un article (20%)	20%

REFERÈNCIES

Bàsiques

- BERNÁRDEZ, Enrique (1999): ¿Qué son las lenguas?, Alianza Editorial, Madrid.
- CALVIN, William H.; BICKERTON, Derek (2001): Lingua ex machina: la conciliación de las teorías de Darwin y Chomsky sobre el cerebro humano. Barcelona, Gedisa.
- CAMPBELL, George L. (20002): Compendium of the Worlds Languages, II Vol., Routledge, Londres / New York.
- CAMPBELL, Lyle (1999): Historical Linguistics. An Introduction, Cambridge, Massachusetts, The MIT Press.
- DIXON, Robert M. W. (1997): The rise and fall of languages, Cambridge, Cambridge University Press.
- HAZAËL-MASSIEUX, Marie-Christine (1999) : Les créoles : l'indispensable survie, Éditions Entente, Paris.
- HONEYBONE, Patrick & Joseph SALMONS (eds.) (2015): The Oxford Handbook of Historical Phonology, Oxford, Oxford University Press.
- HUALDE, José Ignacio (2011): Sound change, Van Oostendorp, Marc et al. (eds), The Blackwell companion to Phonology, vol. IV, Malden / Oxford / Chichester, Wiley-Blackwell, p. 2214-2235.
- JUNYENT, Carme (1989): Les llengües del món. Barcelona: Empúries. Trad. Las lenguas del mundo. Una introducción. Barcelona, Octaedro, 1993.
- JUNYENT, Carme (1999): La diversidad lingüística. Guía didáctica y recorrido por las lenguas del mundo. Barcelona, Octaedro.
- LORENZO GONZÁLEZ, Guillermo (2001): Comprender a Chomsky: introducción y comentarios a la

filosofia chomskyana sobre el llenguatge y la mente. A. Machado Libros.

- OLENDER, Maurice (1989): *Les Langues du Paradis. Aryens et Sémites, un couple providentiel*, prefacio de Jean-Pierre Vernant, París, Gallimard y Seuil, (revisada en 2002). Tr.: *Las lenguas del Paraíso*, Barcelona, Seix-Barral, 2001.
- SONG, J.J. ed. (2011): *The Oxford Handbook of Linguistic Typology*. Oxford, Oxford University Press.
- TALLERMAN, Maggie; GIBSON, Kathleen Rita (2012): *The Oxford handbook of language evolution*. Oxford / New York, Oxford University Press.
- TUSON, Jesús (2006): *Les llengües del món*, UOC.

Complementàries

- BLEVINS, Juliette (2004): *Evolutionary Phonology*, Cambridge, Cambridge University Press.
- BLEVINS, Juliette (2006): *A Theoretical Synopsis of Evolutionary Phonology*, *Theoretical Linguistics* 32/2, p. 117-166.
- CANO, M. Antònia; MARTINES, Josep; MARTINES, Vicent, & PONSODA, Joan J. (eds.) (2002): *Les claus del canvi lingüístic*, Alacant, IIFV / Ajuntament de la Nucia / CAM, p. 331-364.
- GREENBERG, Joseph H. (2005): *Language Universals with Special Reference to Feature Hierarchies*, Mouton de Gruyter, Berlín / New York.
- HAGEGE, Claude (2002) : *Halte à la mort des langues*, Paris, Éditions Odile Jacob.
- JUNYENT, Carme (1986): *Les llengües d'Àfrica*. Barcelona: Empúries.
- JUNYENT, Carme (1992): *Vida i mort de les llengües*. Barcelona: Empúries.
- KIPARSKY, Paul (2003): *The Phonological Basis of Sound Change*, Brian Joseph & Richard Janda (eds.), *The Handbook of Historical Linguistics*, Cambridge, Blackwell Publishing, p. 313-342.
- LASS, Roger (1997): *Historical linguistics and language change*, Cambridge, Cambridge University Press.
- LENORE A. GRENOBLE, LINDSAY J. WHALEY (2006): *Saving Languages: An Introduction to Language Revitalization*, Cambridge University Press.
- PÉREZ SALDANYA, Manuel (2006): *Entre ir y venir: del léxico a la gramàtica*, Company, Concepción & José Moreno de Alba (eds), *Actas del VII Congreso Internacional de Historia de la Lengua Española*, vol. 1, Madrid, Arco/Libros, p. 159-184.
- PÉREZ SALDANYA, Manuel & Vicent SALVADOR (2015): *Oraciones concesivas*, Concepción Company (ed.), *Sintaxis histórica de la lengua española. Tercera parte: Preposiciones, adverbios y conjunciones*, México, Universidad Nacional Autónoma de México / Fondo de Cultura Económica, p. 3699-3842.
- TUSON, Jesús (2004): *Patrimoni Natural. Elogi i defensa de la diversitat lingüística*, Empúries. Trad. *Patrimonio Natural. Elogio y defensa de la diversidad linguistica* (Ariel, 2008).
- WHALEY, Lindsay J. (1997): *Introduction to Typology. The Unity and Diversity of Language*, Sage Publications, Thousands Oaks / Londres / New Delhi.
- WHEELER, Max (2007): *Morfologia i fonologia catalana i romànica: estudis diacrònics*, València / Barcelona, IIFV / PAM.